

การพัฒนาทักษะการอ่านคำกล่าวในการละหมาดโดยใช้บทบาทสมมติ
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านบาตู

Development the Reading Skill of Saying Pillars in Praying by Using Role-Play for
Primary School Students, Year 3 Ban Batu School

นุรอาตีฟา แมดิงแว ¹, อับดุลรอแมะ สุลอง ¹

Nuratifa Maedingwae ¹, Abdulramae Sulong ¹

(Received: October 19, 2020; Revised: November 26, 2020; Accepted: December 02, 2020)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้บทบาทสมมติก่อนและหลังเรียน 2) ศึกษาทักษะการอ่านคำกล่าวและอริยาบถการละหมาด 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนด้วยบทบาทสมมติ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/2 จำนวน 8 คน โรงเรียนบ้านบาตู มิตรภาพที่ 66 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 โดยเลือกจากคะแนนการอ่านคำกล่าวการละหมาดต่ำกว่า 30 คะแนน เครื่องมือการวิจัย (1) แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้บทบาทสมมติ (2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (3) แบบทดสอบวัดทักษะการอ่านคำกล่าวและอริยาบถการละหมาด (4) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนด้วยบทบาทสมมติ สถิติการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าร้อยละ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนด้วยบทบาทสมมติสูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X}$ = 17.38, $\bar{X}$ = 10.88) 2) ผลสัมฤทธิ์ด้านทักษะการอ่านคำกล่าวในการละหมาด การอ่านอัลฟาตีฮะฮ์ เป็นลำดับที่ 1 คิดเป็นร้อยละ คือ 95.00 และการกล่าวตะชะฮ์ฮุด เป็นลำดับสุดท้าย คิดเป็นร้อยละ คือ 76.25 ส่วนอริยาบถการละหมาด ด้านการอ่านอีฟตีตะฮ์และอัลฟาตีฮะฮ์ เป็นลำดับที่ 1 คิดเป็นร้อยละ คือ 100.00 และอริยาบถขณะรุกوعและสุญูด เป็นลำดับสุดท้าย คิดเป็นร้อยละ คือ 82.50 3) นักเรียนมีความพึงพอใจที่เรียนด้วยบทบาทสมมติโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด $\bar{X}$ = 4.50 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.14 และค่าร้อยละ 89.75

คำสำคัญ: การละหมาด คำกล่าวในการละหมาด บทบาทสมมติ

¹ สาขาวิชาการสอนอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

¹ Islamic Studies Program, Yala Rajabhat University

ABSTRACT

The purposes of this research were 1) to study the learning achievement before and after learning by using role-play technique 2) to study the reading skill of saying pillars in pray and 3) to study the satisfaction of the learners by using role-play technique. The sample of the study were 8 students studying in Primary School 3/2, Ban Batu Mittraphap 66, in the second semester of academic year 2019 by selecting from scores lower than 30. The research instruments used were (1) the lesson plans by using role-play technique, (2) the achievement test (3) the reading test of saying pillars in pray and (4) the students satisfaction questionnaire by using role-play. Statistics used to analyze the data were means, standard deviation and percent. The results of this research summarized as follows: 1) The learning achievement before and after learning, score of Post-test $\bar{X}$ = 17.38 and score of Pre-test $\bar{X}$ = 10.88. 2) The learning achievement reading skill of prayer quotes and prayer by using role-play, the students had in the first reading *Al-Fatihah* in prayer at 95.00 percent and reading *Tazahud* last the percentage is 76.25, as for the manner of praying the students achieved the performance in reading *Al-Ifitah* and *Al-Fatihah* in prayer as the number one at 100.00 percent and the gestures while Rugu and Sujud last the percentage is 82.50, and 3) The students satisfaction with the learning arrangements by using role-play overall at the highest level $\bar{X}$ = 4.50 S.D. = 0.14 and the percentage 89.75.

Keywords: Praying, Saying pillars in praying, Role-play

บทนำ

อิสลามให้ความสำคัญกับหลักการอิบาดะฮ์ (การสักการะภักดีต่อพระองค์อัลลอฮ์) เป็นอย่างมาก ผู้นับถือศาสนาอิสลามทุกคนต้องปฏิบัติศาสนากิจเหมือนกันหมด และมีได้แบ่งแยกแนวทางปฏิบัติ แม้แต่บุคคลที่ได้รับการยกย่อง การละหมาดถือได้ว่าเป็นหลักการอิบาดะฮ์ที่สำคัญประการหนึ่งในหลักปฏิบัติทางศาสนาอิสลาม เป็นเสาหลักของศาสนาที่มุสลิมทุกคนต้องรักษาและคงไว้ตราบใดที่ชีวิตยังมีอยู่ ต้องปฏิบัติเป็นภาคบังคับโดยการละหมาด 5 เวลาต่อวัน อีกทั้งการละหมาดเป็นการฝึกฝนให้มุสลิมเป็นคนที่มีความวินัยและตรงต่อเวลา อัลลอฮ์ได้กำชับและฝากฝังบรรดาผู้ศรัทธาทั้งหลายให้รักษาและดำรงการละหมาด ดังที่อัลลอฮ์ตรัสไว้ในซูเราะห์อัลบะเกาะเราะฮ์ อายะห์ที่ 238 ความว่า พวกเจ้าจงรักษาการละหมาดทั้งหลายไว้ และละหมาดที่อยู่กึ่งกลาง (คือละหมาดอัคริ) และจงยืนละหมาดเพื่ออัลลอฮ์โดยนอบน้อม ท่านศาสดามุฮัมมัดได้กล่าวไว้ในหะดีษรายงานโดยอาบูดาอูด ความว่า จงให้ลูกๆ ของท่านละหมาดเมื่ออายุ 7 ปี และจงลงโทษบังคับให้ละหมาดเมื่ออายุ 10 ปี (Abu Daud, 1997) ดังนั้นการที่เราจะฝึกฝนให้เด็กๆ รักการละหมาด เราควรฝึกฝนเขาตั้งแต่เยาว์วัย ดังที่สุภาชีตว่า ไม่อ่อนดัดง่าย ไม่แก้ดัดยาก

กระทรวงศึกษาธิการ (2553) ตามที่ระบุในหลักสูตรอิสลามศึกษา พุทธศักราช 2551 รายวิชาอัลฟิกฮฺ (ศาสนบัญญัติ) ว่ามาตรฐาน ฟ 1 เข้าใจ เห็นคุณค่า และปฏิบัติตามกฎ หลักการ บทบัญญัติอิสลามเกี่ยวกับ อิบาเดฮฺ มุอามะลาต มุนากาฮาต และญินญาต เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติศาสนกิจและการดำเนินชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข จะเห็นได้ว่ารายวิชาอัลฟิกฮฺ (ศาสนบัญญัติ) จะเน้นในเรื่องการประกอบศาสนกิจในกิจวัตรประจำวัน ดังนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้เรียนจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องศาสนาอย่างลึกซึ้ง เพื่อสามารถนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้ถูกต้อง

ท่านศาสตราจารย์มัมมัดเป็นแบบอย่างที่ดียิ่งในด้านการศึกษา วิธีการสอนของท่านศาสตราจารย์มัมมัดมีความโดดเด่นและมีความหลากหลาย ท่านมิได้จำกัดวิธีการสอนเป็นการเฉพาะ ในการสอนแต่ละครั้งท่านจะใช้วิธีการสอนหรือเทคนิคการสอนตามความเหมาะสมของแต่ละบทเรียนแต่ละสถานการณ์ เช่น การสอนในด้านอิบาเดฮฺ ด้านปฏิบัติศาสนกิจ ท่านจะใช้วิธีการสอนแบบสาธิตแสดงให้บรรดาเคาะฮะบะฮฺได้ดูเป็นแบบอย่างเพื่อจะได้ปฏิบัติตาม เช่น การสาธิตการอาบน้ำละหมาด การละหมาด การประกอบพิธีฮัจญ์ วิธีการสอนแบบสาธิตช่วยให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์โดยตรง เพราะเห็นสิ่งที่เรียนรู้อย่างเป็นรูปธรรม ทำให้เกิดความเข้าใจและมีความจำในสิ่งที่สาธิตเป็นอย่างดี (Abdullah Abdulhamid Mahmud, 1994) หรืออาจสอนแบบฝึกและปฏิบัติ เป็นวิธีการสอนที่เน้นความรู้ควบคู่กับการปฏิบัติ โดยอบรมสั่งสอนบรรดาเคาะฮะบะฮฺให้เรียนรู้วิธีการปฏิบัติศาสนกิจต่างๆ ด้วยระเบียบกฎเกณฑ์ที่ถูกต้องก่อนที่จะลงมือปฏิบัติ ท่านไม่ส่งเสริมให้เรียนรู้เพียงอย่างเดียว โดยปราศจากการปฏิบัติ หรืออาจจะสอนโดยการแสดงเป็นแบบอย่างถึงอิริยาบถของท่าน ทั้งด้านการพูด การกระทำและการยอมรับ การสอนโดยการแสดงเป็นแบบอย่างของท่านศาสตราจารย์มัมมัดเป็นการสอนที่สามารถนำไปปฏิบัติตามโดยครอบคลุมทั้งแบบอย่างด้านอิบาเดฮฺ ด้านชะรีอะฮฺ (นิติบัญญัติอิสลาม) ด้านอัคลาก (จริยธรรม) และด้านมุอามะลาต (สังคม) ทำให้ได้เห็นถึงพฤติกรรมและอิริยาบถต่างๆ ของท่าน จึงนำมาซึ่งการปฏิบัติด้วยหลักการและกฎเกณฑ์ที่ถูกต้อง (วิศรุต เลาะวีตี, 2562) และในส่วนของงานวิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในเรื่องการละหมาดหรือการปฏิบัติศาสนกิจ มีวิธีการหลากหลาย เช่น งานวิจัยของนูรีฮัน อิหะโลละ (2561) ที่ใช้การเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์ ในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนศาสนบัญญัติการละหมาด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 งานวิจัยของ มะสดี มะเซ็ง (2560) ที่ใช้บทบาทสมมติเพื่อผลการจัดการเรียนรู้รายวิชาอัลฟิกฮฺ (ศาสนบัญญัติ) เรื่อง อิบาเดฮฺ ยามเจ็บบัยในอิสลาม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 งานวิจัยของตูแวนะ อีเต (2560) ที่ใช้เทคนิคการคิดหวมก 6 ใบ เพื่อผลการจัดการเรียนรู้เรื่องการปกปิดเอาเราะฮฺ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 งานวิจัยของฮัมดี กามา (2557) ที่ใช้ผังกราฟิกในการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ศาสนาอิสลาม หลักสูตรอิสลามศึกษา พุทธศักราช 2546 ชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1 ซึ่งผลการวิจัยทั้ง 4 เรื่อง พบว่า E_1/E_2 ของแผนมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด คือ 80/80 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้ที่ได้เรียน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

สภาพปัจจุบันของโรงเรียนบ้านนาตุ้มมิตรภาพที่ 66 ที่มีนักเรียนนับถือศาสนาอิสลามทั้งโรงเรียน และทางโรงเรียนมีนโยบายที่มุ่งส่งเสริมให้นักเรียนทุกช่วงชั้น ตั้งแต่ช่วงชั้นที่ 1-3 ให้ทำการละหมาด แต่ในช่วงชั้นที่ 1 นั้นทางโรงเรียนไม่ได้บังคับให้นักเรียนละหมาดญามาอะฮฺ (ละหมาดร่วมกันตั้งแต่ 2 คน ขึ้นไป) สำหรับช่วงชั้นที่ 2

และ 3 มีการละหมาดญามาอะฮ์ ณ ห้องละหมาด โดยครูรายวิชาอิสลามศึกษาคอยคุมดูแล แต่นักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ทำการละหมาดภายในห้องเรียนจะละหมาดกันเองโดยไม่มีครูคอยคุมดูแล ส่วนหนึ่งเป็นเพราะห้องละหมาดมีความกว้างไม่เพียงพอ และอายุของนักเรียนนั้นยังไม่ถึงช่วงบังคับ

จากประสบการณ์ที่ได้สอนและได้สังเกตดู การอ่านคำกล่าวและอิริยาบถในการละหมาดของนักเรียนบางคนยังไม่ถูกต้อง ดังนั้นเพื่อให้เกิดพัฒนาการที่ดีและความตระหนักถึงการละหมาดมากขึ้น ผู้วิจัยจึงได้จัดทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะการอ่านคำกล่าวในการละหมาด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้บทบาทสมมติ เทคนิคบทบาทสมมติเป็นเทคนิคการสอนที่มุ่งเน้นความรู้ควบคู่กับการปฏิบัติเพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้เผชิญกับสถานการณ์จริง ทำให้ผู้เรียนตื่นตัวเกิดความรู้ความเข้าใจและมีความจำในสิ่งที่เรียนได้เป็นอย่างดี จึงนำมาซึ่งการปฏิบัติที่ถูกต้องตามหลักการและกฎเกณฑ์ ให้ความร่วมมือ เป็นการเปลี่ยนบทบาทของครูจากการสอนมาเป็นผู้นำในการตัดสินใจปัญหา ซึ่งเทคนิคบทบาทสมมตินี้มีความสอดคล้องกับวิธีการสอนของท่านศาสดามุฮัมมัด ทั้งการสอนแบบสาธิต การสอนแบบฝึกและปฏิบัติ หรือสอนโดยการแสดงเป็นแบบอย่าง ดังที่อาภรณ์ ภูววิทยพันธ์ (2563) ได้กล่าวว่า การแสดงบทบาทสมมติ เป็นการเรียนแบบ Active learning ที่ไม่ใช่ผู้เรียนทำหน้าที่จดข้อมูลอย่างเดียว เป็นการเรียนรู้ที่ต้องมีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างผู้สอนและนักเรียน ผู้สอนจะอธิบายเนื้อหาเชิงหลักการหรือทฤษฎีเป็นกรอบแนวคิดไม่มาก แต่จะเน้นไปที่การแลกเปลี่ยนประสบการณ์และมุมมองของผู้เรียนเป็นหลัก เช่นเดียวกับทิศนา แคมมณี (2560) ได้อธิบายว่า การแสดงบทบาทสมมติ คือกระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยการให้ผู้เรียนสวมบทบาทในสถานการณ์ ซึ่งมีความใกล้เคียงกับความเป็นจริงและแสดงออกตามความนึกคิดของตน และนำเสนอการแสดงออกของผู้แสดง ทั้งทางด้านความรู้ ความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมที่สังเกต มาเป็นข้อมูลในการอภิปรายเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ ซึ่งสอดคล้องกับศักดิ์ชัย ภูเจริญ (2561) ที่ได้กล่าวว่า เป็นเทคนิคฝึกอบรมในการพัฒนาเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยแต่ละคนจะแสดงบทบาทที่ได้รับมอบหมายให้เป็นบุคคลในสถานการณ์นั้นๆ โดยกำหนดว่าถ้าเกิดเหตุการณ์ขึ้น ผู้ที่รับบทบาทนั้นจะอย่างไร และจะแก้ปัญหานั้นอย่างไร ดังนั้นผู้วิจัยจึงเลือกบทบาทสมมติในการจัดการเรียนรู้ รายวิชา อัลฟิฮฺ (ศาสนบัญญัติ)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาอัลฟิฮฺ โดยใช้บทบาทสมมติก่อนและหลังเรียน
2. เพื่อศึกษาทักษะการอ่านคำกล่าวในการละหมาดและอิริยาบถในการละหมาด
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่ได้เรียนโดยใช้บทบาทสมมติ

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ด้านกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/2 โรงเรียนบ้านบาตุมิตรภาพที่ 66 อำเภอ บาเจาะ จังหวัดนราธิวาส จำนวน 8 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 โดยเลือกจากคะแนนการอ่านคำกล่าว ละครหมวดต่ำกว่า 30 คะแนน

ลักษณะของแบบทดสอบ คือ วัดความสามารถในการอ่านเป็นบทอ่าน จำนวน 6 บท ประกอบด้วย ประโยคเนียบต ละครหมวดพัรฐ คำกล่าวอิฟติต๊ะฮุ คำกล่าวอัลฟาติฮะฮุ คำกล่าวขณะรูกูและสุญูด คำกล่าวขณะนั่ง ระหว่างสองสุญูด คำกล่าวขณะนั่งตะชะฮะฮุฮุด โดยมีเกณฑ์การตรวจให้คะแนนและแบบบันทึกคะแนนการสอบอ่าน ที่เป็นเครื่องมือดำเนินการสอบ โดยคะแนนบทอ่านละ 10 คะแนน

เกณฑ์การตรวจให้คะแนน

ประเด็นในการประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน		
	2 คะแนน	1 คะแนน	0 คะแนน
1. การอ่านตามพยัญชนะ	อ่านได้ถูกต้องทั้งหมด	อ่านได้บางส่วน	อ่านไม่ได้เลย
2. การอ่านตามมูครัจ	อ่านได้ถูกต้องทั้งหมด	อ่านได้บางส่วน	อ่านไม่ได้เลย
3. การอ่านตามตั้ญวีด	อ่านได้ถูกต้องทั้งหมด	อ่านได้บางส่วน	อ่านไม่ได้เลย
4. การอ่านออกเสียง	อ่านออกเสียงได้ชัด	อ่านออกเสียงไม่ค่อยชัด	อ่านออกเสียงไม่ชัด
5. ความคล่องแคล่ว	ต่อเนื่อง คล่องแคล่ว	ติดขัดเป็นบางส่วน	ไม่ต่อเนื่อง ตะกุกตะกัก

การสอบวัดความสามารถในการอ่านมีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

1. นักเรียนสอบอ่านเป็นรายบุคคลตามเลขที่ โดยอ่านจากบทอ่านทั้ง 6 บท ที่ครูได้เตรียมไว้
2. ครูที่ดำเนินการสอบอ่าน บันทึกการอ่านของนักเรียนขณะที่นักเรียนอ่านทันที

2. ด้านเนื้อหาการวิจัย

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย เป็นเนื้อหาสาระการเรียนรู้วิชาอัลฟิกฮุ (ศาสนบัญญัติ) หลักสูตรอิสลามศึกษาตาม หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เกี่ยวกับการอ่านคำกล่าวและ อริยาบทในการละหมาด โดยใช้บทบาทสมมติ ประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนการสอน จำนวน 6 แผนฯ ละ 2 ชั่วโมง ดังนี้

แผนที่ 1 เรื่อง อริยาบทในการเนียตละหมาดพัรฐ

แผนที่ 2 เรื่อง การกล่าวอิฟติต๊ะฮุในการละหมาด

แผนที่ 3 เรื่อง การอ่านอัลฟาติฮะฮุในการละหมาด

แผนที่ 4 เรื่อง อริยาบทและการกล่าวในขณะรูกู, สุญูด

แผนที่ 5 เรื่อง อริยาบทและการกล่าวในขณะนั่งระหว่างสองสุญูด

แผนที่ 6 เรื่อง อริยาบทและการกล่าวในขณะนั่งตะชะฮะฮุฮุด

3. ด้านเครื่องมือในการวิจัย

3.1 แผนการจัดการเรียนรู้การอ่านคำกล่าวในการละหมาดโดยใช้บทบาทสมมติ ได้ค่า IOC ด้านความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ ด้านความครบถ้วน ความถูกต้อง เท่ากับ 0.98 และได้ค่า IOC ด้านความสอดคล้องขององค์ประกอบ เท่ากับ 1.00

3.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ข้อสอบปรนัย 3 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ ได้ค่า IOC เท่ากับ 1.00 ค่าความยากง่าย (p) อยู่ระหว่าง 0.55-0.75 ค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.3-0.7 ค่าความเชื่อมั่น ใช้สูตร KR-20 มีค่าเท่ากับ 0.81

3.3 แบบทดสอบวัดทักษะการอ่านคำกล่าวและอิริยาบถในการละหมาด ได้ค่า IOC ด้านเกณฑ์การให้คะแนนเท่ากับ 1.00

3.4 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนโดยใช้บทบาทสมมติ ได้ค่า IOC เท่ากับ 0.85

4. ด้านการเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ดำเนินการทดสอบความรู้ก่อนเรียนกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 20 ข้อ

4.2 ดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างไว้ โดยเนื้อหาในแต่ละแผน ทำการสอนแผนละ 2 ชั่วโมง ในชั่วโมงแรกของการเรียน ผู้วิจัยใช้วิธีการสอนโดยใช้บทบาทสมมติ ส่วนชั่วโมงที่ 2 ผู้วิจัยฝึกนักเรียนเกี่ยวกับการอ่านคำกล่าวในการละหมาด มีขั้นตอนดังนี้

ก) นำเสนอสถานการณ์สมมติ โดยกำหนดสถานการณ์ที่มีปัญหาหรือความขัดแย้ง เพื่อผู้สวมบทบาทแก้ปัญหาตามความคิดของตน

ข) เลือกผู้แสดงบทบาทและผู้สังเกตการณ์ โดยแบ่งนักเรียนเป็น 2 กลุ่ม เท่าๆ กัน กลุ่มแรกเป็นกลุ่มผู้แสดง ซึ่งผู้สอนอธิบายพอประมาณเพื่อให้ผู้แสดงเกิดความเข้าใจ ส่วนอีกกลุ่มเป็นกลุ่มผู้สังเกตการณ์ อาจจะมอบหมายเป็นรายบุคคลในการสังเกตเฉพาะจุด เฉพาะประเด็น ช่วยให้ผู้เรียนตั้งใจสังเกต และมีส่วนร่วมอย่างทั่วถึง

ค) ดำเนินการแสดง ผู้แสดงทำการแสดงตามเรื่องราวหรือสถานการณ์ที่กำหนด ส่วนผู้สังเกตการณ์ ทำหน้าที่เป็นผู้สังเกต ผู้สอนคอยให้คำแนะนำว่า ควรสังเกตพฤติกรรมอะไร ควรบันทึกข้อมูลอย่างไร โดยบันทึกในแบบสังเกตการณ์ที่เตรียมไว้

ง) อภิปรายสรุปการเรียนรู้ หลังจากแสดง ผู้สังเกตการณ์รายงานสิ่งที่ได้สังเกต ผู้สอนเตรียมคำถามเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนได้นึกคิด ได้ซักถาม ผู้เรียนอภิปรายแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิด พฤติกรรมที่แสดงออกของผู้แสดงแต่ละคนและร่วมกันสรุปการเรียนรู้ที่ได้รับ

จ) ฝึกอ่าน จับคู่ให้นักเรียนเก่งกับนักเรียนอ่อนเพื่อฝึกอ่านแถบประโยค (บางแผนใช้อ่านซีดี)

4.3 หลังการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยทดสอบทักษะการอ่านคำกล่าวและอิริยาบถในการละหมาดของนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยอ่านจากบทอ่านทั้ง 6 บท พร้อมบันทึกทันทีขณะที่นักเรียนอ่าน

4.4 ผู้วิจัยนำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน และนำแบบประเมินความพึงพอใจสอบถามกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้บทบาทสมมติ แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ สรุปผล และอภิปรายผลการวิจัยตามลำดับ

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลความหมาย ผู้วิจัยได้นำเสนอตารางต่อไปนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ รายวิชาอัลฟิคุษ ของแผนการจัดการเรียนรู้การอ่านคำกล่าวในการละหมาด โดยใช้บทบาทสมมติก่อนและหลังเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 20 ข้อ

ตารางที่ 1 ผลของการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้การอ่านคำกล่าวในการละหมาดโดยใช้บทบาทสมมติ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้	N	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	ร้อยละ
Pre-test	8	20	10.88	1.36	54.38
Post-test	8	20	17.38	1.30	86.88

จากตารางที่ 1 พบว่า คะแนนการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้บทบาทสมมติ ก่อนเรียน $\bar{X} = 10.88$ ค่าร้อยละ = 54.38 และหลังเรียน $\bar{X} = 17.38$ ค่าร้อยละ = 86.88 ซึ่งมีคะแนนผลสัมฤทธิ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านคำกล่าวในการละหมาดและอิริยาบถในการละหมาด โดยใช้บทบาทสมมติ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์คะแนนจากการอ่านแบบทดสอบการอ่านคำกล่าวในการละหมาด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ทักษะการอ่านคำกล่าวในการละหมาด	คะแนนเต็ม	N = 8		ร้อยละ	ระดับ	ลำดับที่
		($\bar{X}$)	S.D.			
1. การเนียตละหมาดฟัรฎู	10	8.50	0.53	85.00	ดีมาก	3
2. การอ่านอีฟติตะฮ์	10	7.88	0.83	78.75	ดี	5
3. การอ่านอัลฟาติฮะฮ์	10	9.50	0.53	95.00	ดีมาก	1
4. การอ่านคำกล่าวในขณะรุกอ, สูญูด	10	9.00	0.53	90.00	ดีมาก	2
5. การอ่านคำกล่าวในขณะนั่งระหว่างสองสุญูด	10	8.13	0.64	81.25	ดีมาก	4
6. การอ่านคำกล่าวในขณะนั่งตะชะฮ์ฮ์สุดท้าย	10	7.63	0.52	76.25	ดี	6
เฉลี่ยโดยรวม	60	8.44	0.12	84.38	ดีมาก	

จากตารางที่ 2 พบว่า การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านคำกล่าวในการละหมาด โดยการใช้ บทบาทสมมติ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับที่ดีมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักเรียนมี ทักษะการอ่านอัลฟาติฮะฮ์เป็นลำดับที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 95.00 รองลงมา คือนักเรียนมีทักษะการอ่านคำกล่าว ในขณะรุกอ, สูญุด คิดเป็นร้อยละ 90.00 ส่วนลำดับสุดท้ายคือ นักเรียนมีทักษะการอ่านคำกล่าวในขณะนั่ง ตะชะฮุซุด คิดเป็นร้อยละ 76.25 ตามลำดับ

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์คะแนนจากอิริยาบถในการละหมาด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

อิริยาบถในการละหมาด	คะแนนเต็ม	N = 8		ร้อยละ	ระดับ	ลำดับที่
		$\bar{X}$	S.D.			
1. อิริยาบถในการเนียตละหมาด	5	4.63	0.52	92.50	ดีมาก	3
2. อิริยาบถในการอ่านอีฟติฮะฮ์	5	5.00	0.00	100	ดีมาก	1
3. อิริยาบถในการอ่านอัลฟาติฮะฮ์	5	5.00	0.00	100	ดีมาก	1
4. อิริยาบถในการรุกอ, สูญุด	5	4.13	0.35	82.50	ดีมาก	5
5. อิริยาบถในการนั่งระหว่างสองสุญุด	5	4.38	0.52	87.50	ดีมาก	4
6. อิริยาบถในการนั่งตะชะฮุซุด	5	4.75	0.46	95.00	ดีมาก	2
เฉลี่ยโดยรวม	30	4.65	0.25	92.92	ดีมาก	

จากตารางที่ 3 พบว่า อิริยาบถในการละหมาดโดยการใช้บทบาทสมมติ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดย ภาพรวมอยู่ในระดับที่ดีมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักเรียนมีอิริยาบถในการอ่านอีฟติฮะฮ์และอ่านอัลฟา ตีฮะฮ์เป็นลำดับที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 100 รองลงมา คือนักเรียนมีอิริยาบถในการนั่งตะชะฮุซุด คิดเป็นร้อยละ 95.00 ส่วนลำดับสุดท้ายคือ นักเรียนมีอิริยาบถในการรุกอ, สูญุด คิดเป็นร้อยละ 82.50 ตามลำดับ

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่ได้เรียน โดยใช้บทบาทสมมติ รายวิชาอัลฟิกฮ์

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่ได้เรียน โดยใช้บทบาทสมมติ รายวิชาอัลฟิกฮ์

ข้อ	ประเด็นความพึงพอใจ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับที่
1	ฉันชอบศึกษาเกี่ยวกับการละหมาด	4.63	0.52	มากที่สุด	3
2	ฉันสามารถละหมาดได้ถูกต้อง	4.88	0.35	มากที่สุด	1
3	ฉันสามารถออกเสียงภาษาอาหรับได้ถูกต้อง	4.38	0.52	มาก	4
4	ฉันสนุกกับการเรียนโดยใช้บทบาทสมมติ	4.75	0.46	มากที่สุด	2
5	ฉันมีความสุข เมื่อได้เรียนสาระการเรียนรู้วิชาอัลฟิกฮ์	4.63	0.52	มากที่สุด	3
6	ฉันชอบเรียนแบบจับคู่ สามารถสอบถาม สอนเพื่อนที่ยังอ่านไม่ออก	4.38	0.74	มาก	4
7	เนื้อหามีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกัน	4.63	0.52	มาก	3
8	ใบความรู้มีเนื้อหาที่น่าสนใจและสวຍ	4.13	0.35	มาก	5
เฉลี่ยโดยรวม		4.55	0.12	มากที่สุด	

จากตารางที่ 4 พบว่า ในภาพรวมผู้เรียนที่เรียนโดยการใช้บทบาทสมมติในการอ่านคำกล่าวในการละหมาด มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด $\bar{X} = 4.55$ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประเด็นที่นักเรียนมีความพึงพอใจมากที่สุด $\bar{X} = 4.88$ คือ ฉันสามารถละหมาดได้ถูกต้อง และประเด็นที่นักเรียนมีความพึงพอใจน้อยที่สุด $\bar{X} = 4.13$ คือ ไขความรู้นี้เนื้อหาที่อ่านง่ายและสวย สรุปได้ว่า ในภาพรวมผู้เรียนที่เรียนโดยการใช้บทบาทสมมติในการอ่านคำกล่าวในการละหมาด มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ทำให้ผู้อ่านพอใจส่งผลให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านอยู่ในระดับที่สูงขึ้น

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านคำกล่าวในการละหมาดสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้บทบาทสมมติ ซึ่งผลการวิจัยเป็นไปตามที่ตั้งสมมติฐานไว้ โดยอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยการใช้บทบาทสมมติในการอ่านคำกล่าวในการละหมาด นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน หลังเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 17.38 ค่าร้อยละเท่ากับ 86.88 ก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 10.88 ค่าร้อยละเท่ากับ 54.38 แสดงให้เห็นว่า การจัดการเรียนรู้โดยการใช้บทบาทสมมติในการอ่านคำกล่าวการละหมาดเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ดี มีความเหมาะสมในการนำมาใช้ ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจบทเรียนได้ดียิ่งขึ้น สามารถจดจำเนื้อหาในบทเรียนให้คงทน ทำให้เกิดความสนุกสนานขณะเรียน ทราบความก้าวหน้าของตนเอง สามารถทบทวนเนื้อหาเดิมด้วยตนเองได้ อีกทั้งการจัดการเรียนรู้โดยการใช้บทบาทสมมติ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เป็นระบบมีขั้นตอนที่ชัดเจน ดังที่ทิตินา เขมมณี (2560) ได้อธิบายขั้นตอนของการสอนโดยใช้การแสดงบทบาทสมมติว่า 1) นำเสนอสถานการณ์สมมติ 2) เลือกผู้แสดงบทบาท 3) เตรียมผู้สังเกตการณ์ 4) แสดงบทบาทและสังเกตพฤติกรรมที่แสดงออก 5) อภิปรายเกี่ยวกับความรู้ ความคิด ความรู้สึก พฤติกรรมที่แสดงออกของผู้แสดง 6) สรุปการเรียนรู้ที่ได้รับ 7) ประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน นอกจากนี้การจัดการเรียนรู้โดยการใช้บทบาทสมมติเป็นการฝึกให้นักเรียนกล้าแสดงออก ในส่วนของขั้นตอนบทบาทสมมติมีการเชื่อมโยงในแต่ละขั้นตอนช่วยในการจัดระเบียบการแสดงและฝึกทักษะของนักเรียน โดยมีครูคอยดูแลและกระตุ้นการปฏิบัติกิจกรรมในแต่ละขั้นตอนและได้ความสนุกเพลิดเพลิน สอดคล้องกับงานวิจัยของ มะสติ มะแข็ง (2560) พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน เรื่องอียาอะฮ์ยาญบัยในอิสลาม คะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้เพราะบทบาทสมมติเป็นกิจกรรมที่มีประโยชน์ น่าสนใจและให้ความสนุกเพลิดเพลิน นำไปสู่การพัฒนาของนักเรียน มีความเชื่อมั่นสูงขึ้น และมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียน

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ด้านทักษะการอ่านคำกล่าวในการละหมาด โดยใช้บทบาทสมมติ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งผู้วิจัยประเมินทักษะจากการอ่านของนักเรียนโดยใช้คำอ่านในการละหมาดทั้ง 6 แผน พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านคำกล่าวในการละหมาด โดยภาพรวมอยู่ในระดับที่ดีมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักเรียนมีทักษะการอ่านอัลฟาติฮะฮ์เป็นลำดับที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 95.00 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะซูเราะฮ์อัลฟาติฮะฮ์เป็นอุมมุลกุรอาน (แม่บทของอัลกุรอาน) ที่ใช้ในการเริ่มต้นทุกครั้งที่อ่านอัลกุรอาน และ

การอ่านอัลฟาติฮะฮ์เป็นรูกัน (หลักการ) หนึ่งของการละหมาดที่ต้องอ่านทุกๆ ร็อกอะฮ์ของการละหมาด ทำให้นักเรียนสามารถอ่านอัลฟาติฮะฮ์ได้ดีเกือบทุกคน ท่านศาสตราจารย์มัมมัดได้กล่าวไว้ความว่า การละหมาดของผู้ที่ไม่ได้อ่านอัลฟาติฮะฮ์จะใช้ไม่ได้ รายงานโดยมุสลิม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอุสมาน ยะโก๊ะ (2557) พบว่า ผู้เรียนที่ผ่านการเรียนโดยกระบวนการจัดการเรียนรู้ในซูเราะฮ์อัลฟาติฮะฮ์ สามารถอ่านอัลฟาติฮะฮ์ได้ถูกต้องตามหลักตัจญวีด สามารถบอกความหมายของคำศัพท์ สามารถอธิบาย และเห็นความสำคัญของซูเราะฮ์อัลฟาติฮะฮ์อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 และลำดับสุดท้าย คือนักเรียนมีทักษะการอ่านคำกล่าวขณะนั่งตะชะฮ์ฮ์สุดคิดเป็นร้อยละ 76.25 จากแบบบันทึกการให้คะแนนความสามารถในการอ่านคำกล่าวขณะนั่งตะชะฮ์ฮ์สุด พบว่าคะแนนในด้านการอ่านตามตัจญวีดและความคล่องแคล่วได้คะแนนน้อยกว่าท่อนอื่นๆ ทำให้คะแนนโดยรวมได้น้อย ดังกล่าวอาจเป็นเพราะบทกล่าวขณะนั่งตะชะฮ์ฮ์สุดมีตัจญวีดที่หลากหลายทำให้นักเรียนอ่านไม่ต่อเนื่อง ติดขัดเป็นบางส่วน

ส่วนผลสัมฤทธิ์ของอิริยาบถในการละหมาด โดยการใช้บทบาทสมมติ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับที่ดีมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักเรียนมีอิริยาบถในการอ่านอิฟติตะฮ์และอ่านอัลฟาติฮะฮ์เป็นลำดับที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 100 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การยืนตรงในการอ่านอิฟติตะฮ์และอ่านซูเราะฮ์อัลฟาติฮะฮ์นั้นเป็นอิริยาบถที่คุ้นเคยกัน จึงทำให้นักเรียนสามารถทำได้ดีทุกคน และลำดับสุดท้ายคือ นักเรียนมีอิริยาบถในการรูกู สุญูด คิดเป็นร้อยละ 82.50 อิริยาบถของการรูกูที่ถูก ต้องก้มลงโดยสองมือจับเข่าและศีรษะต้องอยู่ในแนวตรงกับสันหลัง 90 องศา ซึ่งนักเรียนบางคนก้มลงแล้วศีรษะไม่ได้อยู่ในแนวของ 90 องศา มีทั้งที่น้อยกว่าและมากกว่า ส่วนอิริยาบถของการสุญูดนั้นเป็นอิริยาบถที่ต้องก้มกราบให้หน้าผากและจมูกจดพื้น ฝ่ามือทั้งสองวางบนพื้น หัวเข่าจดพื้น และปลายนิ้วเท้าสัมผัสพื้น ซึ่งนักเรียนบางคนแนบแค่หน้าผากจดพื้นดิน บางคนปล่อยให้ข้อศอกทั้งสองแนบกับพื้นไปด้วยและปลายนิ้วเท้าของนักเรียนบางคนไม่ได้สัมผัสพื้น อาจเป็นเพราะว่ายั้งขาดการฝึกฝนในการปฏิบัติ ซึ่งการฝึกปฏิบัติเป็นประจำจะทำให้เกิดแรงกระตุ้นในการดำเนินอย่างต่อเนื่องและแสดงผลลัพธ์ในทางที่ดีขึ้น

3. จากผลการวิจัย พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนโดยใช้บทบาทสมมติในการอ่านคำกล่าวการละหมาด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งมีค่าเฉลี่ย = 4.55 สอดคล้องกับงานวิจัยของมะสดี มะเซ็ง (2560) ที่พบว่า ระดับความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อแผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาอัลฟิกฮ์ (ศาสนบัญญัติ) โดยใช้บทบาทสมมติ เรื่องอียาดะฮ์ยามเจิบปวยในอิสลาม ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย = 4.81 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า กระบวนการจัดกิจกรรมนั้นเป็นสิ่งที่ตรงกับบุคคล ดังที่ กอนน ทานนท์ (2553) ได้กล่าวว่า ความพึงพอใจของมนุษย์เป็นการแสดงออกทางพฤติกรรมที่เป็นนามธรรม ไม่สามารถมองเห็นเป็นรูปร่างได้ การที่จะทราบความรู้สึกหรือทัศนคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง อันเกิดจากพื้นฐานของการรับรู้ ค่านิยม ประสบการณ์ที่แต่ละคนได้รับและจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อสิ่งนั้นสามารถตอบสนองความต้องการให้แก่บุคคลนั้นได้ ซึ่งระดับความพึงพอใจของแต่ละคนย่อมมีความแตกต่างกันไป บุคคลมีความพึงพอใจหรือไม่ สามารถสังเกตโดยการแสดงออกที่ค่อนข้างสลับซับซ้อน และต้องมีสิ่งเร้าที่ตรงต่อความต้องการของบุคคล จึงทำให้นักเรียนเกิดความพึงพอใจ จะเห็นได้ว่าการสร้างสิ่งเร้าเป็นแรงจูงใจของบุคคลให้เกิดความพึงพอใจใน

กิจกรรมและยังเป็นเครื่องหมายแสดงถึงประสิทธิภาพของกระบวนการจัดการเรียนรู้อีกด้วย เพราะการใช้บทบาทสมมติทำให้นักเรียนมีความสนุกกับการเรียนโดยมีค่าเฉลี่ย = 4.75 เป็นลำดับที่ 2 ดังที่จันทร์จิรา จูมพลหล้า (2560) ได้กล่าวว่า การใช้บทบาทสมมติเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้อย่างสนุกสนาน สามารถเรียกได้ว่าเป็นเทคนิคการสอนแบบเล่นปนเรียน เป็นลักษณะการจัดการเรียนรู้ที่มีความหมายสำหรับผู้เรียน เป็นการเรียนรู้ที่มีภาพใกล้เคียงกับความเป็นจริงมาก ผู้เรียนสามารถสัมผัสได้ ช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในการเรียน ส่งผลให้นักเรียนสามารถดำเนินการละหมาดได้อย่างถูกต้อง ซึ่งมีค่าเฉลี่ย = 4.88 เป็นลำดับที่ 1 ของความพึงพอใจ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. ในการทำกิจกรรมบทบาทสมมติ นักเรียนที่เรียนเก่งมีผลสัมฤทธิ์เพิ่มขึ้นมากกว่านักเรียนที่เรียนอ่อนแต่อย่างไรก็ตามนักเรียนที่เรียนอ่อนบางคนมีผลสัมฤทธิ์สูงขึ้นอย่างเห็นได้ชัดหลังการทดลอง เนื่องจากได้จับคู่กับนักเรียนที่เรียนเก่งและพยายามช่วยเหลือนักเรียนที่เรียนอ่อนกว่า จึงทำให้ดำเนินต่อไปโดยไม่ติดขัด ดังนั้นในการทำกิจกรรมบทบาทสมมติ ครูควรหลีกเลี่ยงในการจับคู่ให้นักเรียนที่เรียนอ่อนคู่กันเอง
2. ในการแสดงบทบาทสมมติเพื่อดำเนินการไปด้วยดี ครูควรคำนึงถึงเรื่องการควบคุมชั้นเรียน ทั้งเรื่องของจำนวนคน เวลาการแสดง ขั้นตอนของกิจกรรม การใช้เสียง การใช้สถานที่
3. จากผลการวิจัย พบว่า นักเรียนมีผลการเรียนรู้ทักษะการอ่านคำกล่าวในขณะนั่งตะเซะฮุสุดอยู่ในลำดับสุดท้าย เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพมากขึ้น ครูควรใช้เทคนิคเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการอ่านมาประยุกต์ใช้ร่วมกัน เช่น ชุดกิจกรรมฝึกทักษะการอ่าน เทคนิคการเน้นย้ำ เทคนิค CIRC

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาอัลฟิฮฺ (ศาสนบัญญัติ) โดยใช้บทบาทสมมติที่มีประสิทธิภาพ โดยเลือกเนื้อหาที่เป็นปัญหาในการเรียน
2. ควรมีการเปรียบเทียบการสอนระหว่างการใช้แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาอัลฟิฮฺ โดยใช้บทบาทสมมติกับการสอนอื่น เช่น การสอนหมวก 6 ใบ เทคนิคการใช้จิกซอ เทคนิค PBL

เอกสารอ้างอิง

- กนก ทศานนท์. (2553). ผลการจัดการเรียนรู้ผ่านเว็บที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสารสนเทศโนโลยีสารสนเทศกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีและความพึงพอใจของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- กระทรวงศึกษาธิการ (2553). หลักสูตรอิสลามศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ชุมชนุสภารณการเกษตรแห่งประเทศไทย.

- จันทร์จิรา จุมพลหล้า. (2560). เอกสารประกอบการสอนรายวิชาการออกแบบและการจัดการเรียนรู้. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- ตูแวนะ อีเต. (2560). ผลการจัดการเรียนรู้เรื่องการปกปิดเอาเราะฮ์ สารอะลฟิฮฺ โดยใช้เทคนิคการคิดหมวก 6 ใบ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านเกล็ดแก้ว. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร มหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- ทิศนา แคมมณี. (2560). ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 21. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นุรีฮัน อิหะโละ. (2561). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้การเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์ สารการ เรียนรู้ศาสนบัญญัติ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา การสอนอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- มะสดี มะเซ็ง. (2560). ผลการจัดการเรียนรู้รายวิชา อัลฟิฮฺ (ศาสนบัญญัติ) เรื่อง อิบาดะฮ์ยามเจ็บป่วยในอิสลาม โดยใช้บทบาทสมมติ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านเกล็ดแก้ว. วิทยานิพนธ์ครุ ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- วิศรุต เลาะวีกี. (2562). ศาสตร์การสอนของท่านนบีมุฮัมมัด: ศาสดาแห่งอิสลาม ที่มีผลต่อจิตใจของมนุษยชาติ. งานประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยรังสิต. 998-1010.
- ศักดิ์ชัย ภูเจริญ. (2561). ภาวะผู้นำของผู้บริหาร. สำนักพิมพ์: kruinter.com.
- อาภรณ์ ภูวิทย์พันธุ์. (2563). HRD New Normal: รูปแบบใหม่ในงานการพัฒนาบุคลากร. *HR Magazine Thailand*. 18(211): 28-33.
- อุสมาน ยะโก๊ะ. (2557). กระบวนการจัดการเรียนรู้ในสุเราะฮ์อัลฟาติหะฮ์. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- ฮัมดี กามา. (2557). การจัดการเรียนรู้โดยใช้ผังกราฟิก ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศาสนาอิสลาม หลักสูตรอิสลาม ศึกษา พุทธศักราช 2546 ชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา การสอนอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- Abdullah AbdulHamid Mahmud. (1994). *Idad al-Muallim Min Manzur al-Tarbiyyah al-Islamiyyah*. Al-Madinah al-Munawwarah: Dar al-Bukhariy.